

Flygtningenævnets baggrundsmateriale

Bilagsnr.:	106
Land:	Eritrea
Kilde:	Landinfo
Titel:	Eritrea: Politisk aktivitet i eksil
Udgivet:	15. januar 2010
Optaget på baggrundsmaterialet:	21. december 2010

Respons

Eritrea: Politisk aktivitet i eksil

Problemstilling/spørsmål:

- Kan politisk aktivitet i eksil føre til reaksjoner ved retur til Eritrea?

Politisk aktivitet i Eritrea

Politisk aktivitet i Eritrea er begrenset til PFDJ (People's Front for Democracy and Justice), tidligere EPLF (Eritrean People's Liberation Front). Siden EPLF ble den ledende frigjøringsbevegelsen i Eritrea på 1970-tallet, har partiet hatt monopol på utøvelse av politisk aktivitet. Partiet var selv ansvarlig for overvåking av dissidentgrupper innen bevegelsen, i tillegg utøvet kadre og sikkerhetstjenesteorganer kontroll med dissenterende personer og grupper i Eritrea for øvrig (Pool 2001, s. 90).

Eritreas uavhengighet i 1991 representerte ikke et brudd med en politisk monolittisk kultur hvor dissenterende grupper, politiske, religiøse eller andre, hadde begrenset innflytelse. Eritrea-ekspert Kjetil Tronvoll (2009, s. 39) argumenterer snarere for at intoleranse overfor politiske motkrefter har vært praktisert kontinuerlig siden midten av 1970-tallet. Denne tilstanden ble forsterket ved arrestasjonene av 11 ledende ministre, PFDJ-medlemmer og frigjøringsveteraner 18. september 2001. Sammen med arrestasjonene av studenter og journalister samme år, ble den lille åpningen for dissenterende tanker og institusjoner i Eritrea lukket. Ifølge flertallet av Landinfos kilder har det fra 2001 ikke vært mulig å drive organisert myndighetskritikk inne i Eritrea. (Kibreab, samtale november 2009; Abraham, samtale desember 2009; Tronvoll 2009, s. 13). En internasjonal velorientert kilde viste i 2009 imidlertid til at trefninger har funnet sted i grenseområdene mellom Eritrea og Sudan (epost desember 2009). Flere kilder har også referert til et militært angrep på Eritrea i regi av den eritreiske gruppen Democratic Front of Eritrean Nationalities (DFEN) (Awate 2010).

Politisk aktivitet utenfor Eritrea

Politisk aktivitet i eksil har i hovedsak vært aktivitet på vegne av og i regi av det dominerende partiet, EPLF, og etter 1994, PFDJ. Denne aktiviteten er organisert gjennom ambassader og egne interessekontorer. I tillegg finnes det også opposisjonelle miljøer i eksil som er organisert i partier og organisasjoner.

Respons Eritrea: Politisk aktivitet i eksil

Frigjøringskrigen og de interne konfliktene i de ulike frigjøringsbevegelsene og -fraksjonene drev eritreere i eksil allerede fra 1960-tallet. Disse eritreerne fortsatte å være politisk aktive utenfor Eritrea. Frigjøringskrigen var transnasjonal, dvs. at EPLF, og senere PFDJ, ikke bare mobiliserte eritreere inne i landet, men også utenfor. Partiets masseorganisasjoner for medlemmer, for kvinner og for ungdom, engasjerte også eritreere i eksil (Hepner 2009, s. 15). Fremdeles er disse PFDJ-organisasjonene sterkt representert i eksil, også i Norge.

Etter grensekrigen mot Etiopia i 2000 spirte nye reformbevegelser i eksil i Tyskland, Sverige, England, Norge og i flere afrikanske land ved hjelp av Internett og sosiale nettverk. Disse reformbevegelsene søkte tilbake til det demokratiske utgangspunktet frigjøringsbevegelsen hadde. Standpunkter og verdier uttrykkes gjennom nettsteder som rapporterer om menneskerettighetsovergrep, sosiale, kulturelle og politiske forhold.

Den eritreiske politiske opposisjonen er for tiden delt i to blokker, selv om alle partiene med unntak av ett er samlet i Eritrean Democratic Alliance (Awate 2010).

En blokk synes å fremme regimeskifte ved demokratiske virkemidler. Koalisjonen er nylig slått sammen som Eritrean Peoples Democratic Party (EPDP), og består av partiene Eritrean Democratic Party (EDP) og Eritrean People Movement, som begge utgår av støttespillere fra G-15 gruppen¹. Det tredje partiet i EPDP, Eritrean People's Party (EPP), har røtter i Eritrean Liberation Front (ELF).

Den andre koalisjonen er åpen for bruk av militære virkemidler for å fjerne regimet i Asmara. Denne gruppen består blant annet av Eritrean National Salvation Front og Democratic Front of Eritrean Nationalities (DFEN), som ble til etter en sammenslåing av Red Sea Afar Democratic Organisation (RSADO) og den Kunama-baserte Democratic Movement for the Liberation of Eritrean Kunama (DMLEK). DFEN var ansvarlig for et militært angrep i den sentrale sektoren i sør-Eritrea nyttårsaften 2009 (Awate 2010).

Aktivitet for reformbevegelser og politiske opposisjonspartier ses av myndighetene som et svik overfor de ideene som den eritreiske frigjøringsbevegelsen og det senere statsbærende partiet er tuftet på. Det oppfattes som illojalt og upatriotisk og faller inn under handlinger som regnes som myndighetskritiske. Terskelen for å oppfattes som myndighetskritisk i Eritrea er lav. For eritreere som anses som betrodde medarbeidere og som hopper av vil konsekvensene være enda mer alvorlige.

Overvåking av politisk aktivitet i eksil

Kontrollen, oversikten og innflytelsen over eritreere i eksil fra eritreiske myndigheter er massiv og når inn til eritreere i alle verdenshjørner. Gjennom massebevegelsene som har organisert eritreere i eksil siden 1970-tallet, har myndighetene et omfattende nettverk av myndighetsvennlige informanter som først og fremst motiveres av en sterk tilhørighet til partiet og frigjøringskampens ideologi. Eritrea-eksperten Günter Schröder skrev ifølge Geiser & Tuor (2009, s. 7) i 2007 at

de statlige eritreiske sikkerhetstjenestene har intensivert sin hemmelige overvåking av alle eritreere i utlandet i betydelig grad etter 2001. Således kan man gå ut fra at det

¹ G-15 var en gruppe av 15 ledende PFDJ-medlemmer, frigjøringsveteraner og ministre som i et åpent brev i mai 2001 utfordret president Isayas Afewerki til en mer demokratisk utvikling. 11 av disse ble fengslet i september 2001. Tre av dem er i dag i USA og én har vendt tilbake til regjeringspartiet.

finnes et tett globalt nettverk av agenter og informanter som skal dokumentere og rapportere om alle opposisjonelle aktiviteter til eritreere i utlandet, uansett hvor ubetydelige aktivitetene måtte være.

Flere sentrale kilder understreker at sannsynligheten for at politisk opposisjonsaktivitet i eksil blir overvåket, registrert og rapportert til eritreiske myndigheter er svært høy (Hepner 2009; Kibreab, samtale november 2009).

Reaksjoner ved retur

Grunnlaget for å mene noe om hvilke reaksjoner eritreere som har returnert til landet møter, er begrenset. Ytterst få land har returnert avslåtte asylsøkere til Eritrea. Nedenfor oppsummeres tvangsreturer av eritreere siden 2001 hvor eritreere har blitt arrestert og hvor det er rapportert om fysiske overgrep.

I september 2002 ble 220 eritreere som fikk avslag på asylsøknaden, utvist fra Malta og uttransportert til Eritrea. Alle ble arrestert etter ankomst til Eritrea og ført til den militære fangeleiren i Adi Abeto. Våren 2004 var mange av dem fortsatt fengslet og hadde ingen kontakt med omverdenen, og ifølge rapporter fra Amnesty International ble mange torturert. I 2004 ble asylsøkere som ble utvist fra Libya, hjemsendt til Eritrea, og også disse ble fengslet. I 2004 kapret 75 eritreere som ble deportert fra Libya til Eritrea et fly, av frykt for fengsling og tortur, og tvang besetningen til å fly til Sudan (HRW 2005). Ifølge Human Rights Watch ble opp til 1200 eritreere som ikke fikk asyl, uttransportert fra Egypt i juni 2008. I desember 2008 var minst 740 av disse fremdeles i et militærfengsel. Egypt uttransporterte også i desember 2008 og i januar 2009 flere eritreere til Eritrea (HRW 2009).

På spørsmål om hvilke reaksjoner eritreere som har vært politisk aktive i eksil kan bli utsatt for ved retur, kan ingen av de konsulterte kildene spesifisere dette, men anser det som sannsynlig at de vil bli møtt med arrestasjon for kortere eller lengre perioder (Geiser & Tuor 2009, s. 9; Kibreab, samtale november 2009; Abraham, samtale desember 2009). Personer som har drevet med politisk opposisjonell aktivitet i eksil, kan ifølge Kibreab også utsettes for fysiske overgrep. Det er usikkert hvor vanlig dette er. På spørsmål om hvor aktiv man måtte være for å bli møtt med reaksjoner ved retur, svarte Eritrea-ekspert Gaim Kibreab at det i Eritrea ikke var spørsmål om hvor aktiv man hadde vært, og at all aktivitet kunne utløse reaksjoner som referert til ovenfor (samtale november 2009).

Det er etter Landinfos vurdering en utbredt vilkårlighet i hvilke reaksjoner eritreere med politisk opposisjonell aktivitet i eksil vil møte ved en eventuell retur til Eritrea. Det er sannsynlig at de i majoriteten av tilfellene vil være utsatt for arrestasjoner uten dom. Lengden på forvaringen kan være alt fra noen dager til mange måneder. De vil også være utsatt for fysiske overgrep. Det er imidlertid vanskelig å avklare nærmere hvilke opposisjonelle handlinger som vil utløse slike overgrep.

Avhopp og konsekvenser ved retur

Siden den politiske innstramningen i 2001 har flere eritreere som har representert myndighetene, enten ved ambassader eller ved tjenestereiser, sagt opp sine posisjoner eller ikke returnert til landet som planlagt (Awate 2009b, Asmarino 2009). Det at ministre og fagpersoner på høyt nivå ikke returnerer som planlagt etter reise eller opphold utenfor Eritrea, vil etter Landinfos vurdering med stor sannsynlighet bli oppfattet som en svært provokativ

handling av eritreiske myndigheter, inkludert Eritreas president. På spørsmål om hvilke reaksjoner en eritreisk myndighetsperson som hopper av under besøk i utlandet vil kunne risikere ved retur svarte både Gaim Kibreab og leder for Human Rights Concern Eritrea, Elsa Chyrum, at konsekvensene kunne bli alvorlige (samtaler i London mai 2010).

Vedkommende avhopper vil i henhold til kildene neppe bli rettslig prøvd, men trolig fengslet for en ubestemt og lengre periode. En eritreer i en slik situasjon vil i henhold til både Kibreab og Chyrum også risikere alvorlige fysiske overgrep.

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) skal som faglig uavhengig enhet innhente og analysere informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet, Utlendingsnemnda og Justis- og politidepartementet til enhver tid har behov for kunnskap om for å kunne løse sine oppgaver. Landinfos rapporter og temanotater er basert på opplysninger fra både offentlige og ikke offentlige kilder. Opplysningene er innsamlet og behandlet i henhold til kildekritiske standarder. Kilder som av ulike grunner ikke ønsker å bli offentliggjort, er ikke nevnt ved navn.

En respons er et svar på konkrete spørsmål og problemstillinger som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo. Responser er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema eller et spørsmål, men skal gi svar på de konkrete spørsmålene som er stilt, og ellers inneholde det som til enhver tid trengs av bakgrunnsinformasjon.

Opplysningene som blir lagt fram i responsene, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos responser er heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som responsene omhandler.

Referanser

Skriftlige kilder

- Amnesty International (2004, 18. mai). *You have no right to ask. Government resist scrutiny on human rights*. London: Amnesty International. Tilgjengelig fra <http://www.amnesty.org/en/library/info/AFR64/003/2004> [lastet ned 14. januar 2010]
- Asmarino (2009, 10. april). Eritrean naval officers defect to Yemen. *Asmarino*. Tilgjengelig fra <http://www.asmarino.com/en/news/126-eritrean-naval-officers-defect-to-yemen> [lastet ned 28. juni 2010]
- Awate (2009a, 19 juni). Democratic Front of Eritrean Nationalities Formed By Afar, Kunama Rights Activists. *Awate*. Tilgjengelig fra <http://www.awate.com/portal/content/view/5200/3/> [lastet ned 2. desember 2009].
- Awate (2009b, 22. juni). Ambassador Chyrum defects to Canada. Tilgjengelig fra: <http://www.awate.com/portal/content/view/5202/3/> [lastet ned 28. juni 2010]
- Awate (2010, 7. januar). Clearifying contradictions on the new year eve fight. *Awate*. Tilgjengelig fra <http://www.awate.com/portal/content/view/5444/19/> [lastet ned 13. januar 2010]
- Geiser, A. & Tuor, R. (2009, 20. januar). *Eritrea: Rückkehrgefährdung* [Risiko ved retur]. Bern: Schweizerische Flüchtlingshilfe. Tilgjengelig fra

<http://www.fluechtlingshilfe.ch/herkunftslander/africa/eritrea> [lastet ned 2. desember 2009]

- Hepner, T. R. (2009). *Soldiers, Martyrs, Traitors, and Exiles. Political Conflict in Eritrea and the Diaspora*. Philadelphia: University of Pennsylvania Press.
- HRW, dvs. Human Rights Watch (2009, 16. april). *Service for life: State repression and indefinite conscription in Eritrea*. New York: HRW. Tilgjengelig fra http://www.hrw.org/sites/default/files/reports/eritrea0409web_0.pdf [lastet ned 2. desember 2009]
- HRW (2005, 1. januar). *Human Rights Watch World Report 2005 – Eritrea*. New York: HRW. Tilgjengelig fra <http://www.unhcr.org/refworld/docid/421da31111.html> [lastet ned 14. januar 2010]
- HRW (2009, 8. januar). *Egypt: Stop Deporting Eritrean Asylum Seekers*. New York: HRW. Tilgjengelig fra <http://www.unhcr.org/refworld/docid/49670ba41e.html> [lastet ned 14. januar 2010]
- Pool, D. (2001). *From Guerillas to Government: the Eritrean People's Liberation Front*. Oxford: James Currey Ltd.
- Tronvoll, K. (2009, 22. oktober). *The lasting struggle for freedom in Eritrea. Human rights and political development, 1991 – 2009*. Oslo: Oslosenteret for fred og menneskerettigheter. Tilgjengelig fra http://www.oslocenter.no/images/stories/eritrearapport_2_endelig_versjon.pdf [lastet ned 4. desember 2009]

Muntlige kilder

- Abraham, T. Samtale i Oslo 1. desember 2009.

Abraham er utdannet journalist og arbeidet for uavhengige aviser i Eritrea fram til 2001. Flyktet fra Eritrea i 2007, og kom til Norge som kvoteflyktning i 2009.

- Chyrum, Elsa. Leder Human Rights Concern Eritrea. Samtale i London mai 2010
- Internasjonal velorientert kilde. Epost 10. desember 2009.
- Kibreab, Gaim. Samtale i Bern 5. november 2009.

Kibreab er professor i flyktningestudier ved Department of Social and Policy Studies, London South Bank University.

- Kibreab, Gaim. Samtale i London 2010.

© Landinfo 2010

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarframstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.